

УДК: 37.064

DOI 10.33514/1694-7851-2024-4/3-427-435

Ниязмаметова С.А.

окутуучу

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

sahinur0504@gmail.com

Сейтказиева Н.С.

магистр-окутуучу

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

s.nazgul.s@mail.ru

Аскарбеков М.М.

студент

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

mirbekpro@gmail.com

СОЦИАЛДЫК ТАРМАКТАР ЖАНА БИЛИМ БЕРҮҮ ПЛАТФОРМАЛАРЫ: СТУДЕНТТЕР МЕНЕН ОКУТУУЧУЛАРДЫН ОРТОСУНДАГЫ ӨЗ АРА АРАКЕТТЕНҮҮНҮН ЖАНА КЫЗМАТТАШУУНУН ТААСИРИ

Аннотация: азыркы учурда билим берүүнүн ар кандай тармактарында маалыматтык технологиялар активдүү жана кеңири жайылтылууда. Билим берүү тармагын маалымдоонун негизги максаты – заманбап маалымат ресурстарын жана маалыматтык-коммуникациялык технологияларды окутууда сапаттык жаңы натыйжаларга жетишүүгө өбөлгө түзүүчү курал катары колдонуу. Маалыматтык-коммуникациялык технологиялардын киргизилиши билим берүү мекемелеринде билим берүүгө болгон мамилелердин өзгөрүшүнө сөзсүз түрдө таасирин тийгизди. Заманбап билим берүү технологиялары окуучулар менен мугалимдердин өз ара аракеттешүүсүнүн жолдорун олуттуу өзгөрттү. Социалдык медиа жана билим берүү платформалары билим алмашуу жана кызматташуу үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү ачат. Бул макалада социалдык тармактардын жана билим берүү платформаларынын билим берүү процессинде өз ара аракеттешүүгө жана кызматташууга тийгизген таасири изилденет, алардын артыкчылыктары жана кемчиликтери талданат, ошондой эле ийгиликтүү колдонуунун мисалдары каралат.

Негизги сөздөр: заманбап билим берүү технологиялары, социалдык тармактар, билим берүү платформалары, өз ара аракеттенүү, кызматташуу, билим берүү процесси.

Ниязмаметова С.А.

преподаватель

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г.Бишкек

sahinur0504@gmail.com

Сейтказиева Н.С.

магистр-преподаватель

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева
г.Бишкек
s.nazgul.s@mail.ru

Аскарбеков М.М.

студент

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева
г.Бишкек
mirbekpro@gmail.com

СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ПЛАТФОРМЫ: ВЛИЯНИЕ НА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И СОТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ УЧАЩИМИСЯ И ПРЕПОДАВАТЕЛЯМИ

Аннотация: в настоящее время наблюдается активное и повсеместное внедрение информационных технологий в различные сферы образования. Основной целью информатизации образовательной системы является применение современных информационных ресурсов и информационно-коммуникационных технологий как инструмента, способствующего достижению новых качественных результатов в обучении. Внедрение информационно-коммуникационных технологий неизбежно повлияло на изменение подходов к обучению в образовательных учреждениях.

Современные образовательные технологии значительно изменили способы взаимодействия между студентами и преподавателями. Социальные сети и образовательные платформы открывают новые возможности для обмена знаниями и совместной работы. Данная статья исследует влияние социальных сетей и образовательных платформ на взаимодействие и сотрудничество в образовательном процессе, анализирует их преимущества и недостатки, а также рассматривает примеры успешного применения.

Ключевые слова: современные образовательные технологии, социальные сети, образовательные платформы, взаимодействие, сотрудничество, образовательный процесс.

Niyazmametova S.A.

teacher

Kyrgyz State University named after I. Arabaev
Bishkek c.

sahinur0504@gmail.com

Seitkazieva N.S.

master's Degree in Teaching

Kyrgyz State University named after I. Arabaev
Bishkek c.

s.nazgul.s@mail.ru

Askarbekov M.M.

student

Kyrgyz State University named after I. Arabaev
Bishkek c.

mirbekpro@gmail.com

SOCIAL MEDIA AND EDUCATIONAL PLATFORMS: IMPACT ON INTERACTION AND COLLABORATION BETWEEN STUDENTS AND TEACHERS

Annotation: Currently, there is an active and widespread introduction of information technologies in various areas of education. The main goal of informatization of the educational system is the use of modern information resources and information and communication technologies as a tool that helps achieve new high-quality results in learning. The introduction of information and communication technologies has inevitably affected the change in approaches to learning in educational institutions. Modern educational technologies have significantly changed the ways of interaction between students and teachers. Social networks and educational platforms open up new opportunities for knowledge sharing and collaboration. This article explores the impact of social networks and educational platforms on interaction and collaboration in the educational process, analyzes their advantages and disadvantages, and considers examples of successful application.

Keywords: modern educational technologies, social networks, educational platforms, interaction, cooperation, educational process.

Киришүү

Азыркы учурда билим берүүнүн ар кандай тармактарында маалыматтык технологиялар активдүү жана кеңири жайылтылууда. Билим берүү системасын маалыматташтыруунун башкы маселеси – заманбап маалымат ресурстарын жана маалыматтык-коммуникациялык технологияларды окутууда жаңы сапаттык жыйынтыктарга жетүүгө өбөлгө түзүүчү курал катары колдонуу. Маалыматтыктык жана коммуникациялык технологияларды киргизүү билим берүү мекемелеринин окутуу ыкмаларынын өзгөрүшүнө сөзсүз таасирин тийгизди. Заманбап билим берүү технологиялары окуучулар менен окутуучулар өз ара мамилесин түп тамырынан бери өзгөрттү. Социалдык тармактар жана билим берүү платформалары билим алмашуу жана кызматташуу үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү берет. Маалыматтык технологиялары тармагындагы тез прогресс жана тынымсыз жаңылануу Интернеттин мүмкүнчүлүктөрүн педагогикалык өз ара иштешүүнүн натыйжалуу каражаты катары колдонууга мүмкүндүк берет. Педагогикалык процессте глобалдык интернет тармагын колдонгондо, азыркы коомдун өнүгүүсүнүн тенденцияларын толук эске алууга мүмкүндүк берген маалыматтык-билим берүү чөйрөсү түзүлөт. Санариптик билим берүү же санариптик сабаттуулук көп маселелерди, көйгөйлөрдү чечүүгө негиз болушу мүмкүн [5, 425-б.].

Маалыматтык коомдун өнүгүшү жана байланыштын заманбап техникалык каражаттарынын, мобилдик жабдуулардын мүмкүнчүлүктөрүнүн кеңейиши жана интерактивдүү коммуникациянын жана тармактык өз ара аракеттенүүнүн негизги базасы болуп бараткан интернеттин бардык жерде жайгашуусу, билим берүү процессинде тармактык сервистерди жана онлайн платформаларды активдүү колдонууга мүмкүндүк берет, бул билим берүү маалыматын жайылтуу үчүн убакыттык, мейкиндик жана финансылык тоскоолдуктарды олуттуу түрдө кыскартат. Интернетке үзгүлтүксүз кирүүчү смартфондор жана башка мобилдик түзмөктөр университеттин көптөгөн студенттери үчүн жеткиликтүү болгондуктан, өз ара иштешүүнүн тармак формалары дээрлик бардык жерде кеңири таралууда. Мунун баары жаңы муунду маалыматтык коомдогу жашоого даярдоого багытталган билим берүү системасындагы кардиналдык өзгөрүүлөргө алып келет, мында алар компьютердик жабдууларды, интернетти, маалыматты жана илимий тартипти талап кылган технологияларды оптималдуу жана максаттуу колдоно алышы керек. Педагогикалык

процессте глобалдык интернет тармагын колдонгондо, азыркы коомдун өнүгүүсүнүн тенденцияларын толук эске алууга мүмкүндүк берген маалыматтык-билим берүү чөйрөсү түзүлөт [1, 70-б.].

Бүгүнкү күндө социалдык тармактар мугалимдин окуучулары менен өз ара аракеттешүүсүн уюштуруунун актуалдуу педагогикалык куралдарынын бири болуп саналат.

Кадимки мааниде, социалдык тармак – бул жалпы кызыкчылыктар, жалпы максат менен байланышкан же бири-бири менен баарлашуу үчүн башка себептери бар адамдардын коомчулугу.

Интернетте социалдык тармак - бул программалык кызмат, адамдардын же топтогу адамдардын ортосундагы өз ара аракеттенүү платформасы. Интернетке карата бул колдонуучулардын өз ара аракеттенүүсү үчүн виртуалдык мейкиндикти түзгөн жана алардын кызыкчылыктарына жооп берген маалыматтык ресурстарга жетүүнү камсыз кылган система [2, 6 б.].

Социалдык тармактарда бөлүштүрүлгөн изилдөө тобунун натыйжалуу жамааттык иш-аракетин, узак мөөнөттүү ишмердүүлүктү, эл аралык алмашууну, илимий-агартуучулук, мобилдүү үзгүлтүксүз билим берүүнү жана өз алдынча билим берүүнү, дүйнөнүн ар кайсы континенттеринде жашаган адамдардын тармактык ишин уюштурууга болот.

Билим берүү тармагында социалдык тармактар менен катар билим берүү платформалары да активдүү колдонулууда.

Билим берүү платформасы - бул билим берүү процессин колдоо үчүн арналган атайын программалык камсыздоо же онлайн кызмат. Мындай аянтчалар окуу материалдарына, өз ара иштешүү куралдарына ыңгайлуу жеткиликти камсыз кылат, ошондой эле билим берүү процессин башкаруу мүмкүнчүлүктөрүн камсыз кылат. Алар салттуу окутуу үчүн дагы, аралыктан жана аралаш окутуу үчүн дагы колдонулушу мүмкүн.

Окутууда маалыматтык платформаларды колдонуу билим берүүнүн жеткиликтүүлүгүн жогорулатууга, өз алдынча билим алуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүүгө, коммуникацияны жана кызматташтыкты жакшыртууга, ошондой эле студенттерге жекече жана интерактивдүү окутуу ыкмаларын камсыз кылууга мүмкүндүк берет.

Социалдык тармактар жана билим берүү платформалары билим берүү процессинин ажырагыс бөлүгү болуп калды. Алар студенттер менен окутуучулардын өз ара аракеттенүүсүнө жана натыйжалуу кызматташуусуна, билим берүү ресурстарына жетүү мүмкүнчүлүгүн жакшыртууга жана билим алмашууну колдоого мүмкүнчүлүк берет.

Билим берүү процессинде социалдык тармактар

Маалыматтык-коммуникациялык технологиялардын тез өнүгүшү жана аларды билим берүүдө колдонуунун жаңы мүмкүнчүлүктөрүнүн пайда болушу университетте билим берүү процессин уюштурууга адекваттык ыкмаларды издөөнү актуализациялайт, бул жалпы окуу жана предметтик компетентүүлүгүн, коммуникативдик көндүмдөрдү жана жөндөмдүүлүктөрдү өнүктүрүүгө өбөлгө түзөт, ошондой эле студенттерди керектүү маалымат менен камсыз кылат.

Тармак боюнча студенттер менен мугалимдердин аларга ыңгайлуу убакта туруктуу өз ара аракеттенүүсү билим берүү процессин улантууга мүмкүндүк берет, ар бир студент менен жекече иштин кылдат уюштурулушу мүмкүнчүлүгү бар. Мындан тышкары, сабактарда башталган дискуссиялар, диалогдор, полилогдор социалдык тармактарда улантылышы мүмкүн. Бул окуучуларга билим берүү маселелерин талкуулоо процессинде көбүрөөк убакыт бөлүүгө мүмкүндүк берет, бул алардын материалды толук өздөштүрүүсүн жана окуучулардын

окутуудагы активдүү позициясын камсыз кылат. Социалдык тармактарда окутуу курсун маалыматтык колдоо, сабакка келбеген студенттерге талкууларга катышууга жана тапшырмаларды үйдөн аткарууга мүмкүндүк берет.

Билим берүү процессинде социалдык тармактарды колдонуу маалымат алмашууга өбөлгө түзөт, окуучулардын билим берүү ишмердүүлүгүнө мотивациясын жогорулатат, чыгармачылыктын жана таанып-билүү кызыгуусунун өнүгүшүнө түрткү берет. Бул факторлордун баары билим менен көндүмдөрдүн калыптануусуна оң таасирин тийгизет.

Билим берүү чөйрөсүндө Facebook, Twitter, ВКонтакте, YouTube сыяктуу социалдык тармактар, ошондой эле Edmodo жана Slack сыяктуу адистештирилген платформалар маанилүү роль ойнойт. Алардын таасири төмөнкү аспектилерден көрүнүп турат:

- **Маалымат жана ресурстарды бөлүшүү:** Социалдык тармактар студенттерге жана мугалимдерге окуу материалдарын, макалаларга шилтемелерди, видеосабактарды жана башка ресурстарды тез бөлүшүүгө мүмкүндүк берет. Бул кыйла динамикалуу жана актуалдуу билим берүү чөйрөсүн түзүүгө жардам берет.
- **Коомчулуктарды түзүү:** Социалдык тармактар студенттер пикир алмашуу, суроо берүү жана курстун темаларын талкуулай ала турган изилдөө топторун жана коомчулуктарды түзүүгө көмөктөшөт. Бул коомчулуктар тармак түзүү жана карьералык өнүгүү үчүн кесиптик топторду да камтышы мүмкүн.
- **Катышууну жогорулатуу:** Социалдык тармактарды колдонуу интерактивдүү жана стимулдаштыруучу билим берүү мейкиндиктерин түзүү аркылуу окуучулардын катышуусун жогорулатат. Студенттердин катышуусун үзгүлтүксүз жаңыртуулар, талкуулар жана пикир алмашуулар аркылуу жогорулатууга болот.

Билим берүү платформалары

Интерактивдүү окутуу мүмкүнчүлүктөрү бар электрондук билим берүү платформаларынын популярдуулугу өзгөчө азыркы реалдуулуктун шартында өсүүдө.

Санариптик түрүндө берилген окуу материалдары сабактын жана даярдоонун ар кандай этаптарында кыйынчылыксыз колдонууга жана дисциплинанын маселелерин чечүүгө мүмкүндүк берет: билимди жаңылоо этабында (компьютердик тесттер), жаңы материалды түшүндүрүү этабында (электрондук окуу китептерин, маалымдамаларды, мультимедиялык презентацияларды, окуу видеотасмаларын колдонуу), билимди, көндүмдөрдү жана жөндөмдүүлүктөрдү бекемдөө жана өркүндөтүү этабында (компьютердик тесттерди колдонуу, мультимедиялык презентациялар), билимдерди, көндүмдөрдү жана жөндөмдүүлүктөрдү көзөмөлдөө жана баалоо этабында жүргүзүлөт. Сабактан тышкары иштерде жана долбоордук ишмердүүлүктү уюштурууда санариптик ресурстардын ролу чоң.

Билим берүү платформалары функциялары:

- **Окуу процессин башкаруу:** Билим берүү платформалары мугалимдерге курстарды түзүүгө жана башкарууга, окуу материалдарын (тексттер, видеолор, аудиолор) жайгаштырууга, үй тапшырмаларын берүүгө жана тесттерди өткөрүүгө мүмкүндүк берет. Бул окуу процессин түзүүгө жардам берет жана аны уюшкандыкта кылат.
- **Өз ара аракеттенүү үчүн куралдар:** Платформалар студенттер менен мугалимдердин ортосундагы баарлашуу жана кызматташуу үчүн куралдар менен камсыз кылат. Бул форумдар, чаттар, видеоконференция системалары жана билдирүүлөр болушу мүмкүн. Бул куралдар активдүү өз ара аракеттенүүгө жана идеяларды алмашууга түрткү берет.
- **Талдоо жана баалоо:** Билим берүү платформалары окуучулардын прогрессин байкоо, баалоо жүргүзүү жана жыйынтыктарды талдоо үчүн өзгөчөлүктөрдү сунуштайт.

Мугалимдер бул маалыматтарды окуучулардын күчтүү жана алсыз жактарын аныктоо жана жекече сунуштарды берүү үчүн колдоно алышат.

- **Билим берүү ресурстарына жетүү:** Платформалар электрондук китептер, макалалар, презентациялар жана кошумча материалдар сыяктуу ар кандай билим берүү ресурстарына жетүүнү камсыз кылат. Бул маалыматка жетүүнү жеңилдетет жана окуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтет.
- **Ийкемдүүлүк жана жеткиликтүүлүк:** Билим берүү платформалары окуу материалдарына жана ресурстарына каалаган убакта жана каалаган жерден жетүүнү камсыздайт, бул окутууну ар кандай графика менен жана муктаждыктары бар окуучулар үчүн ийкемдүү жана жеткиликтүү кылат.

Билим берүү платформаларынын түрлөрү:

1. **Окутууну башкаруу системалары (LMS):** AVN (Кыргызстан), Moodle, Blackboard жана Canvas сыяктуу LMS (Learning Management Systems. Окутууну башкаруу системалары билим берүү процесстерин уюштурууга жана башкарууга мүмкүндүк берет. Алар график түзүү, прогрессти көзөмөлдөө, тапшырмаларды жана бааларды берүү, окуучулар менен мугалимдердин ортосундагы байланышты камсыз кылуу үчүн өзгөчөлүктөрдү камтыйт.
2. **Онлайн курс платформалары:** Coursera, edX жана Udemy сыяктуу платформалар алдыңкы университеттерден жана окуу жайларынан онлайн курстарга кирүү мүмкүнчүлүгүн берет. Бул көбүнчө видео лекцияларды, тапшырмаларды жана сертификацияланган тесттерди камтыйт.
3. **Кызматташуу платформалары:** Google Classroom жана Microsoft Teams сыяктуу платформалар окуучуларга жана мугалимдерге реалдуу убакытта кызматташууга, документтерди алмашууга жана биргелешкен долбоорлорду бүтүрүүгө мүмкүндүк берет.
4. **Билим берүү колдонмолору:** Тил үйрөнүү үчүн Duolingo же Khan Academy сыяктуу мобилдик колдонмолор интерактивдүү жана жекелештирилген окутууну сунуштайт.

Социалдык тармактар жана билим берүү платформаларын колдонуунун артыкчылыктары жана кемчиликтери

Артыкчылыктары:

- **Ресурстарга жетүү:** Социалдык тармактар жана билим берүү платформалары макалаларды, видеолорду, курстарды жана лекцияларды камтыган билим берүү ресурстарынын кеңири спектрине жетүүнү камсыз кылат.
- **Ийкемдүүлүк жана жеткиликтүүлүк:** Платформалар окуучуларга жана окутуучуларга өз ара аракеттенүүгө жана каалаган убакта, жана каалаган жерден иштөөгө мүмкүндүк берет, бул билим берүү процессин кыйла ийкемдүү жана жеткиликтүү кылат.
- **Активдүүлүктү жогорулатуу:** Социалдык тармактар жана билим берүү платформалары тарабынан камсыз кылынган интерактивдүү куралдар жана өзгөчөлүктөр окуучулардын жана окутуучулардын окуу процессине катышуусун жогорулатууга өбөлгө түзөт.

Кемчиликтери:

- **Коопсуздук жана купуялуулук тобокелдиктери:** Социалдык тармактарды жана билим берүү платформаларын колдонуу жеке маалыматтардын жана маалыматтардын

тартылышы, ошондой эле киберчабуулдар сыяктуу коопсуздук коркунучтары менен байланыштуу.

- **Маалыматын ашыкча жүктөлүшү** маалымат жана социалдык тармактардагы активдүүлүк маалыматтын ашыкча көбөйүшүнө жана окутуу процессинин натыйжалуулугунун төмөндөшүнө алып келиши мүмкүн.
- **Техникалык маселелер:** Платформаларда билим берүү тажрыйбасына терс таасирин тийгизүүчү операциялык мүчүлүштүктөр, жеткиликтүүлүк жана шайкештик маселелери сыяктуу техникалык маселелер пайда болушу мүмкүн.

Ийгиликтүү колдонуунун мисалдары

- **Курстар үчүн Фейсбук топтору:** Кээ бир университеттерде окутуучулар студенттер менен пикир алышуу, дискуссияларды уюштуруу жана сурамжылоо өткөрүү үчүн Facebook топторун колдонушат. Бул баарлашуу жана идея алмашуу үчүн ачык жана жеткиликтүү мейкиндикти түзөт. Мындай топтун жакшы мисалы – EnglishClass101, англис тилин үйрөнүү тобу. Бул жерде англисче сөздөрдүн айтылышы боюнча көптөгөн кызыктуу макалалар жана видео окуу куралдарын, күлкүлүү тандоолорду, подкасттарды тапса болот. Бул жерде англис тилин өз алдынча кантип натыйжалуу үйрөнүүнү жана башка көптөгөн нерселерди тапса болот.

Социалдык тармактар студенттер үчүн жеке жана онлайн долбоорлорду түзүү үчүн аянтча боло алат. Мисалы, "GoTo Educational Project". Бул сайттын катышуучулары өздөрүнүн долбоорлорун ишке ашыруу үчүн маалыматтык технологиялар, робототехника жана санариптик өндүрүш менен иштөө боюнча инструкцияларды алып, долбоорду иштеп чыга алышат.

Социалдык тармактарды билим берүү максатында ийгиликтүү колдонуунун дагы бир мисалы, философиядан астрономияга чейинки кеңири темалар боюнча кыскача обзор сунуш кылган CrashCourse YouTube каналы, же жөнөкөй математика видео сабактарынан башталып, YouTube'да чоң масштабдуу билим берүү платформасына айланган Khan Academyсы сыяктуу долбоорлор жогорку сапаттагы жана жеткиликтүү материалдар дүйнө жүзү боюнча миллиондогон адамдардын билим алуусуна кандай терең таасир тийгизе аларын көрсөтөт.

1. **Университеттердеги Moodle:** Moodle университеттерде курстарды башкаруу жана студенттер менен өз ара иштешүү үчүн колдонулат. Платформа окутуучуларга окуу материалдарын түзүүгө, тесттерди өткөрүүгө жана студенттердин прогрессине байкоо жүргүзүүгө мүмкүндүк берет. Бул окуучулардын билимине объективдүү баа берүүнү камсыз кылат жана окутуучулардын убактысын үнөмдөйт. Moodle мугалимдер менен студенттердин ортосунда форумдар, чаттар жана жеке билдирүүлөр аркылуу баарлашуу мүмкүнчүлүктөрүн камсыз кылат. Окутуучулар аткарылган тапшырмалар жөнүндө пикир айта алышат, ал эми окуучулар суроо бере алышат жана окуу материалдарын талкуулай алышат. Moodle үй тапшырмаларынын, долбоорлордун жана башка тапшырмалардын аткарылышын дайындоого жана көзөмөлдөөгө мүмкүндүк берет. Окуучулар өз иштерин системага жүктөйт, мугалимдер болсо ага баа беришет жана пикир беришет. Система окуучулардын ийгиликтерин автоматтык түрдө көзөмөлдөйт жана алардын жетишкендиктери жөнүндө отчет түзөт.
  - Ж.Баласагын атындагы Кыргыз Улуттук Университети Moodle программасын гуманитардык илимдер боюнча лекциялык материалдарды жайгаштыруу,

Кыргызстандын тарыхы боюнча онлайн тесттерди өткөрүү, актуалдуу социалдык маселелерди талкуулоо үчүн форумдарды уюштуруу үчүн колдонот.

- Ош технологиялык университети маалымат технологиялары курстары үчүн Moodle программасын колдонот, анда студенттер платформа аркылуу жеткиликтүү виртуалдык лабораторияларда практикалык тапшырмаларды аткарышат.
- Борбордук Азиядагы Америка Университети Moodle'ды бардык курстар үчүн борборлоштурулган платформа катары колдонот, бул университеттин башка системалары менен интеграцияны жана окутуучулар менен студенттер үчүн кеңири аспаптарга жетүүнү камсыз кылат.
- **Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларындагы LMS:** AVN системасы билим берүү тармагында мамлекеттик кызматтарды көрсөтүүнүн натыйжалуулугун жогорулатуу максатында Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан ишке киргизилген. AVN – билим берүү процессинин, маалыматты иштеп чыгуу жана башкаруу чечимдерин иштеп чыгуу процессинде персоналдын түздөн-түз жана кайтарым маалыматтык коммуникациясынын ички жана тышкы агымдарынын жыйындысы. Маалымат системасынын негизин бирдиктүү маалымат базасы түзөт. Жогоруда айтылган маселелер тиешелүү подсистемалар тарабынан чечилет. Жалпысынан маалымат системасы «клиент-сервер» технологиясынын негизинде түзүлгөн жана бөлүмдөрдө, факультеттерде, билим берүү бөлүмүнүн бөлүмдөрүндө [4, 9 б.].

Ар бир студенттин жеке баракчасы бар, ал семестрди тандап алат, мугалимдер менен байланышта болот, ошондой эле сабактар боюнча жекече жана топтук тапшырмаларды ала алат, пайыздык көрсөткүчтөр боюнча прогрессти биле алат, студент да, мугалим да бири-бирине билдирүү жөнөтө алат. Алар текшерилет жана тесттин жыйынтыгы серверге сакталат. Ошондой эле билим берүүнү башкаруу бөлүмү, кадрлар бөлүмү, кабыл алуу комиссиясы, бухгалтерия, бөлүмдөр, деканат жана университеттин администрациясы менен өз ара иштешүү да жакшы уюштурулган [3, 77 б.].

Корутунду

Социалдык тармактар жана билим берүү платформалары виртуалдык окутуу чөйрөсүн түзөт, анда ар кандай маалымат ресурстарын түзүүгө жана колдонууга, белгилүү бир технологиялык аспаптарды колдонууга үйрөнүүгө болот. Ошол эле учурда инновациялык каражаттар тынымсыз өркүндөтүү жана өнүгүү процессинен өтүп турат. Мындан тышкары, мугалимдер менен студенттердин өз ара аракеттенүү процесси убакыт менен да, мейкиндик менен да чектелбейт. Билим берүү процессинин бардык катышуучуларына көп кырдуу профессионалдык кызматташуу мүмкүнчүлүгү бар, бул алардын жеке жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүүгө жана окутуунун жана окутуунун сапатын жогорулатууга гана эмес, ошондой эле ар түрдүү тармактарда биргелешкен долбоорлорго салым кошууга мүмкүндүк берет. Бул маалыматтык-коммуникациялык технологиялар (ИКТ) тажрыйбаларын өздөштүрүүгө жана өнүктүрүүгө жана ИК компетенциясын калыптандырууга өбөлгө түзөт, бул өз кезегинде глобалдык деңгээлде виртуалдык билим берүү мейкиндигин түзүүгө өбөлгө түзөт.

Алар окуучулар менен окутуучулардын ортосунда өз ара иштешүү жана кызматташуу үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөрдү камсыз кылып, заманбап билим берүү процессинде маанилүү роль ойнойт. Алар билим берүү ресурстарына жеткиликтүүлүктү жакшыртууга, окуу процессинин тартылуусун жана ийкемдүүлүгүн жогорулатууга өбөлгө түзөт. Бирок бул технологияларды колдонуу маалыматтардын коопсуздугу жана маалыматтын ашыкча жүктөлүшү сыяктуу

белгилүү тобокелдиктер жана кыйынчылыктар менен да коштолот. Социалдык тармактарды жана билим берүү платформаларын натыйжалуу пайдалануу үчүн алардын артыкчылыктарын жана кемчиликтерин эске алуу, ошондой эле коопсуз жана өндүрүмдүү билим берүү чөйрөсүн түзүүгө умтулуу маанилүү.

Сунуштар

- **Коопсуздук саясатын иштеп чыгуу:** Социалдык тармактарды жана билим берүү аянтчаларын колдонууда маалыматты коргоо үчүн маалыматтардын коопсуздугун жана конфиденциалдуулугун камсыз кылуу боюнча чаралардын комплексин иштеп чыгуу жана ишке ашыруу зарыл. Бул саясат жеке маалыматтарды коргоого, уруксатсыз кирүүгө бөгөт коюуга жана билим берүү тармагында санариптик технологияларды колдонуу менен байланышкан потенциалдуу тобокелдиктерди минималдаштырууга комплекстүү мамилени камсыз кылууга тийиш.
- **Колдонуучуларды окутуу:** Окутуучуларды жана студенттерди технологияларды жана аспаптарды туура колдонууга үйрөтүү аларды натыйжалуу колдонуунун жана мүмкүн болуучу көйгөйлөрдү алдын алуунун негизги фактору болуп саналат.
- **Технологияны интеграциялоо:** Социалдык тармактарды жана билим берүү платформаларын бирдиктүү билим берүү чөйрөсүнө интеграциялоо сунуш кылынат, бул окуу процессин башкарууну жана катышуучулардын ортосундагы өз ара аракеттешүүнү жакшыртууга мүмкүндүк берет.

Колдонулган адабияттардын тизмеси

1. Глухих В. Р. Использование социальных сетей для дистанционных консультаций студентов / В. Р. Глухих, Г. Г. Левкин // Дистанционное и виртуальное обучение. – 2010. – № 8. – С. 70.
2. Ильина С.П., Казанцев А.И. Возможности социальных сетей в организации взаимодействия педагога и учащихся // Сборник научных трудов по итогам международной научно-практической конференции. Волгоград, 2017. – С. 6-8.
3. Осмонова Б.М. Использование информационной системы AVN и LMS Moodle в Нарынском государственном университете имени С. Нааматова//Журнал Постулат. – 2020. Вып.№1 Приамурский государственный университет имени Шолом-Алейхема.
4. Сайтов Н.Ж. Интеллектуализированная автоматизированная система управления учебным процессом ВУЗа. Автореферат. 2013. – С. 6-9.
5. Эсенгулова М.М., Акимбекова А., Сыйдалиева С., Халбаева А. Мугалимдин санариптик окутуу технологияларын ишке ашырууга даярдыгын калыптандыруунун педагогикалык шарттары // И.Арабаев атындагы КМУнун жарчысы. – 2023. – №2. – 425б.

Рецензент: PhD, доценттин м.а. Ибраева А.Т., Кыргызстан эл аралык университети